

Kako se godi kmetom v Prekmurju

V sredi Prekmurja je lepa župnija Bogojina, katere nova cerkev, delo mojstra Plečnika, stoji na prijaznem bregu, zasajenem z vinskimi trtami. Na zahodu se vidijo štajerske gorice, na vzhodu pa se razteza ravan preko državne meje daleč v madjarsko deželo. Lepa nova cerkev je še nedodelana. Sezidana je bila s prispevki dobrih kmetov, kateri pa so sedaj vsled slabih gospodarskih razmer tako obubožali, da so sami v največji bedi.

Pravijo, da je kmet steber države. Ta steber je sedaj močno podkopan. Če mu ne bodo dali podpore, se bo podrł. In z njim se bo podrlo vse.

Velik revež je prekmurski kmet. Znan mi je ta-le slučaj. Kmet je imel na prodaj lepega mladega bika, ki je tehtal 480 kil. Gonil ga je s sejma na sejem. Plačeval potne liste in druge pristojbine, pa nihče mu živinčeta ni hotel kupiti. Ponujal ga je že za 500 dinarjev. Nazadnje, ko ni bilo več dinarja pri hiši, ga je zaklal doma in prodajal meso po 6 Din za kilogram. Dobil je zanj 1200 Din.

Drug slučaj. Kmet je gonil kravico po sejmih. Za 100 dinarjev bi jo dal, pa je ni mogel prodati. Zakolje jo doma, prodaja meso po 3 Din za kilogram, pa ga ne more prodati. Nazadnje proda nekaj najboljšega mesa mesarju po 2 Din za kg, za kožo pa dobi 160 Din. Z izkupičkom je plačal le en del davkov. Sedaj ni ne kravice v hlevu, ne dinarja v žepu.

Tretji je prodal v Bogojini kravico in za izkupiček kupil deset venčev čebule. Zopet drugi je kupil za eno kravo — par otroških čevljev!

Jaz sem prodal 74 kg težko tele in 64 kg težko svinjo. Z izkupičkom sem plačal davke; ostalo pa mi je deset dinarjev, s katerimi naj prekskrbim družino za zimo. Pred par leti bi dobil za oboje par tisoč dinarjev, davka pa bi bil plačal le par sto dinarjev.

Govorje nam, ako se razmere v kratkem ne spremenijo.

Prekmurski kmet.

Kokoši rabijo pozimi mного beljakovin

Če opazujemo kokoš podnevi, vidimo, da neprestano brska in išče, da bi dobila kaj užitnega za svoj kljun. Ves dan žre in je pri tem glede hrane prav malo izbirčna. Poleti, ko se giblje na prostem, na dvorišču, travnikih, sadovnjakih, nimamo mnogo skrbi za njeno prehrano, ker si najde povsod kaj primernega. Drugače pa je pozimi, ko je navezana na omejen prostor, kjer dobi samo tisto hrano, ki ji jo nudimo. Zaradi tega je zelo važno prehranjevanje kokoši pozimi, da nam dovoljno uspevajo, še bolj pa, da nam tudi nesejo jajca.

Kako pa uporablja kokoš svojo hrano?

Perutinarji so s številnimi preizkusi krmiljenja dognali, da uporabijo kokoši za prehrano svojega telesa tri četrtine zaužite hrane, za tvorjenje jajc pa eno četrtino. Praktično to povedano: Če znese kokoš na dan po eno jajce, tedaj mora zavžiti istega dne za štiri jajca hrane. To pa je zelo mnogo, če pomislimo, da je kokoša krma tako različna. Ugotovili so nadalje, da vsebuje jajce 66 odstotkov vode, 13 odstotkov beljakovin, 10 odstotkov tolsče in 11 odstotkov rudninskih soli. Razen vode rabi to-

rej kokoš za proizvodnjo jajc še največ beljakovin.

Iz teh ugotovitev je sklepati, da potrebujejo kokoši v dobi nesenja jajc nekliko več hrane, nego jo rabi njih telo; in v tej hrani mora biti več beljakovin, ki so potrebne za tvorbo jajc.

Res je sicer, da ima skoraj vsaka kokošja piča nekaj beljakovin v sebi, toda večina teh jih ima premalo. Zrnata hrana, posebno pšenica, ima precej škroba, kuzuza dovolj toščje, toda obema primanjkuje beljakovin. Ječmen in oves sta sicer na njih precej bogata, toda še vedno premalo. Zelenjava in korenstvo je sicer pozimi zelo koristna, skoro neobhodno potrebna hrana, toda premalo tečna. Če krmimo pozimi kokoši s takimi hranili, bomo sicer dosegli, da se živali dobro počutijo in morda celo odebelijo, toda jajc bodo vendarle malo nesle.

V zimski dobi so pa jajca najbolj zaželjena, ker so redka in zato draga. Zato se danes povsod polaga največja važnost na zimske jajčarice.

Marsikateri kokošjerejec, posebno pa naše gospodinje bi rade, da bi jim kokoši nesle posebno pozimi, ko jajca največ rabijo in so navadno najdražja. Mnogi imajo dovolj piče za nje, pokladajo jim pšenice in kuzuze, korenja in mnogo drugega, vendar jih ne pripravijo do zadovoljivega nesenja. Krivo temu je nepravilno krmljenje, navadno vsled pomanjkanja beljakovin. Zaradi tega mora biti kokošja krma primerno sestavljena.

Predvsem skuša vsaka skrbna in varčna gospodinja uporabiti vse domače odpadke in tiste pridelke, ki jih ima na razpolago. Tako so primerni razni odpadki pri kuhinji, zelenjavi in slično. Nadalje je redilna razna zrnata hrana, pšenica, kuzuza in mlinski odpadki — otrobi, odpadki pri čiščenju žita, razno plevelno zrnje in slično. Od zelenja je dober krompir, pesa, repa, korenje in razno zeleno listje. Še marsikaj drugega se najde v domačem gospodinjstvu, kar se na

drug način ne da uporabiti, medtem ko kokoši to dobro izkoristijo.

Vendar v vseh teh krmah primanjkuje beljakovin. V tem oziru imamo pa dodatek, ki dobro izpopolni to pomanjkljivost. To je ribja moka. Ribja moka, kot odpadek pri konzerviranju rib, vsebuje 50 do 55 odstotkov beljakovin, je torej izrazito beljakovinasta piča, ki jo zaradi visokega odstotka te redilne snovi zadostuje le mala dnevna količina. Ribjo moko pokladamo med ostalo pičo pomešano okrog 5 do 10 gramov na dan in glavo. Če pomislimo, da ima 1 kg ribje moke v sebi beljakovin za približno 60 jajc, je to dokaz, kako redilna je in kako malo jo je treba, da pripravimo kokoši do nesenja. Ribja moka tudi ni draga, ker stane komaj 6—7 Din kg in se je dobi pri Kmetijski družbi.

Nadaljnji krmilni dodatek pozimi je klajno apno, ki služi kokošim za napravo jajčje lupine. Tudi tega krmila zadostuje le mala množina in kokoši se takoj bolje počutijo ter ne bodo kljuvale zidov, kakor to navadno delajo ob pomanjkanju apna.

Vsak perutninar mora torej v zimski dobi paziti, da nudi kokošim primerno hrano, ker le tedaj sme pričakovati od njih tudi pridno nesenje jajc.

Kožni sejem v Ljubljani

»Divja koža«, prodajna organizacija Lovske zadruge v Ljubljani, priredi dne 25. januarja 1932 običajni sejem Sv. Neže za kozuhovino vseh vrst v prostorih velesajma v Ljubljani.

»Divja koža« kot lovsko-prodajna organizacija pokaže za lovstvo naše države vsako leto važen uspeh in deluje edinole v dobrobit lovstva. Zato bo tudi to pot storila vse, da bo mogoče za pravično ceno vnovčiti letošnji lovski pridelek.

Seveda pa je uspeh »Divje kože« močno odvisen od lovcev samih. Čim več blaga bo na razpolago in čim boljša bo povprečna kakovost kož,

tem lepši bo uspeh te dražbe. Zato se oklenite »Divje kože« vsi in pošljite vse pridobljene kože le njej. V današnjih težkih časih ne opravi v takih zadevah posameznik ničesar, samo v slogi in medsebojni podpori je moč in zagotovilo čim boljšega gmotnega uspeha. Kože se sprejemajo že sedaj in do vključno 21. januarja 1932. Kdor potrebuje katerihkoli pojasnil, naj se obrne na naslov: »Divja koža«, Ljubljana, velesejem. Na ta naslov naj se pošiljajo tudi kože, čim preje, tem bolje.

O pridelovanju in kuptiji krompirja

(A. Zdoljšek, sreski kmet, referent, Prevalje.)

Da spada krompir med najkoristnejše kmetijske rastline in da ga potrebuje za hrano revež kakor bogataš, o tem ni dvoma. K nam v Evropo so ga prinesli Španci in Angleži okoli leta 1564. Po njihvah so ga začeli saditi šele od leta 1770. naprej. Splošno se je krompir polagal za krmno samo živini. Splošno saditi in uživati so ga začeli naši predniki okrog leta 1868., ko so vzgajali že nekatere boljše vrste.

Ker raste krompir v vsaki zemlji, da je le primerno zrahljana, ga danes sadi vsak, ki razpolaga s kako površino zemljišča. Danes ko je svetovna kriza splošna, se v kljub temu krompir razmeroma dobro proda, zlasti povpraševanje po dobrih vrstah je na dnevem redu. Marsikateremu kmetovalcu je letošnjo jesen ravno prodaja krompirja bila v veliko pomoč.

O dravski banovini je splošno znano, da pridelava najokusnejši krompir, po katerem radi sežejo tudi inozemski kupci. Da se kupčija krompirja poveča, naj služi v opozorilo naslednje: Naši trgovci s krompirjem se čisto pritožujejo, da je krompir v nekaterih krajih dravske banovine močno degeneriran, kar povzroča slabo kupčijo in s tem škodo za producenta.

Da se izognemo tej napaki, bo pač na mestu izmenjava krompirja iz kraja v kraj in skrb za nabavo dobrih semenskih vrst, po katerih je s strani trgovcev veliko povpraševanje. Ako namreč sadimo eno in isto vrsto krompirja po več let na eni in isti zemlji, nam krompir izrodi t. j. degenerira. Pridelek je mal, kakovost slaba.

V interesu kmetovalca je, da pridelava lep in zdrav krompir. V dravograjskem srezu ima dobro ceno krompir vrsta »Schneeflocken« in roza krompir. Po vsem omenjenem naj tudi tu velja stari pregovor: Kakršna setev takšna žetev.

OUZD v novembru 1931

Odkar se je pojavilo na denarnem trgu pomanjkanje gotovine, je opaziti naglo napredovanje gospodarske krize. Število zavarovanih delavcev je bilo manjše nego istega datuma lanskega leta:

Dne 15. avgusta za 2794 delavcev; dne 1. septembra za 4591 delavcev; dne 15. septembra za 4669 delavcev; dne 1. oktobra za 5468 delavcev; dne 15. oktobra za 6821 delavcev; dne 1. novembra za 9119 delavcev; dne 15. novembra za 10 577 delavcev; dne 1. decembra za 11.023 delavcev.

Tudi za poostritev gospodarske krize je značilno, da se mnogo bolj odpuščajo moški delavci nego ženske. Na eno odpuščeno žensko odpade že več kot 6 odpuščenih moških delavcev mesto nekdanjih štirih. Na vsako zavarovano žensko pa odpadeta samo dva zavarovana moška delavca.

Zdravstvene razmere so se pri moških neznatno poslabšale (odstotek moških bolnikov je narastel za +0.06 na 2.12%), dočim so se pri ženskah precej zboljšale (odstotek ženskih bolnikov je padel za -0.32% na 2.56%).

Padec povprečne dnevne zavarovane mezde (katera odgovarja približno povprečnemu delavskemu zaslužku) se je povečal za Din 0.86 t. j.

za 3 $\frac{1}{3}$ %. Faktično znižanje delavskih plač je pa še večje, ker podjetniki vedno pravilnejše prijavljajo delavce v zavarovanje.

Celokupna dnevna zavarovana mezza je padla za Din 347.792.80. To pomeni, da je delavstvo, zavarovano pri OUZD, izgubilo radi gospodarske krize, t. j. radi odpustov iz službe in radi krajšanja plač, dnevno blizu Din 400.000 ali mesečno ca 10 milijonov na prejemkih. Dohodki OUZD (bolniški prispevki) so se radi tega znižali dnevno za več kot Din 20.000 ali mesečno več kot pol milijona. Draginja stvarnih dajatev pa ni padla.

Zivinozdravnik Hugon Turk:

Krčevita odrevenelost na domačih živalih

Povzročitelj te nevarne bolezni je gliva cepljivka, klica ali bacil (b. tetani), katerega so spoznali šele leta 1889; ugotovil ga je japonski učenjak Kitasato, ki je v družbi znamenitega Behringa leta 1892. pripravil tudi cepivo zoper krčevito odrevenelost in rešil milijonom človeškim in živalskim bitjem zdravje in življenje.

Gliva-bacil, ki povzroča krčevito odrevenelost, se nahaja v naravi in sicer najraje v zemlji, posebno v površni plasti (humusu), ki je dobro pognojena, n. pr. na vrtovih, njivah, dalje v blatu in kaluzah močvirnih krajev, v gnoju, v cestnem prahu. Zelo se razmnoži ta zajedavec v mokrem spomladanskem in jesenskem času in tedaj preide lahko na človeka in živali; med slednjimi so dovzetni posebno konji in ovce, manj pa goved, najmanj svinje, psi in perutnina.

Okužba se izvrši pri raznih poškodbah telesne kože in sluznic (sluznih kožic), posebno na onih mestih, ki pridejo lahko v dotiko z zemljo ali pri katerih se je zadržala tuja stvar (n. pr. trska i. dr.) globoko v telesno tkanino (meso itd.). Radi tega so zelo nevarne poškodbe v in nad kopitom ali

parklji ter sploh v spodnjih delih nog, dalje odprto zlomljene kosti, obtiski živalske opreme (komatov, jarmov, sedel itd.), rana po skopljenju in drugih operacijah, posebno na repu, potem poškodbe gobčne sluznice, onesnaženja popka, poškodbe pri težkih porodih, pasji ugrizi itd. V pretežni večini slučajev je mogoče doznati mesto, kjer se je izvršila okužba, so pa tudi slučaji, ko tega ni mogoče ugotoviti; mogoča je okužba tudi skozi čreva.

Od trenutka okužitve do izbruha bolezni (inkubacija) preteče ali samo 24 ur ali 1 do 3 dni, navadno pa 1 do 2 tedna, posebno pri konjih.

Bolezen se razvija polagoma — izjeme so bolj redke — in se bolnik začetkom le nerad ali malomarno giblje, pri tem le malo upogiblje in neokretno pregiblje noge, kar traja 1 do 2 dni. Krmo počasi používa, zveči previdno in požira le s težavo. Dalje opazimo, da živali, posebno konji, držijo glavo na nenavaden način: naprej iztegnjeno, uhlje pa trdo in mirno po konci. Sedaj se prično že tudi krči v raznih mišicah. Večinoma so najprvo prizadete mišice na glavi in vratu, redkeje v zadnjem delu telesa odkoder se širijo krči na spred ali zadaj, navadno po vsem telesu, vsled česar postane držanje živali prav značilno.

Konji stoje razkoračeno s trdimi nogami nepremično na enem in istem mestu, glava in vrat sta naprej iztegnjena, uhlji stoje pokoncu in skupaj stisnjeni. Oči se vgreznejo v očesno duplino in so nepremične ter z belo očesno kožico pokrite, kar se že od daleč vidi. Nosnice (nozdrvi) so raztegnjene. Gobec drži trdo stisnjen in le z veliko silo se ga dá odpreti. Iz gobca se cedi slina v dolgih gostih štrenah. Krči se pokažejo tudi v mišicah na vratu, na trebuhu, na repu, katerega drži bolnik nepremično dvignjenega ali na stran zavitega. Mišice so silno napete, skoraj kot les trde; odtod tudi ime bolezni. Krči trajajo lahko cele ure ali dneve, mogoče pa je tudi, da popuščajo in se zdrav-

stveno stanje navidezno boljše; toda kmalu se nanovo prično, posebno radi raznih zunanjih pobud (nemira, hude svetlobe, udarcev i. dr.). Konji se pri napadih hudo pote; celo telo je premočeno od pota. Živali težko dihalo, nastopi lahko tudi pljučnica. Bolnik je do konca vedno nezavesten, v smrtnih slučajih pade nenadoma na tla in pogine čez nekaj ur radi izčrpanosti ali v posledici pljučnice.

Pri ovcah in kozah nastopa krčevita odrevenelost v zadnjem delu telesa; živali so lahko napete. Okužba se izvrši navadno pri mladih živalih, posebno jagnetih po onesnaženju popka v hlevu ali na paši.

Prasiči zbole na splošni odrevenelosti. Pri teh se okužijo največkrat pujski, ki so si onesnažili popkovo.

Ta strašna bolezen se lahko prepreči, če pravočasno in stalno čistimo in razkužujemo vsako rano in poškodbo živali, za kar moramo imeti vedno pri roki razkuževalna sredstva (saneolin, kreolin, lysol, karbol itd. Eno veliko žlico na 1 liter prekuhane vode.)

Po izbruhu boleznih same moramo postaviti bolnika na miren kraj in tla mehko nastlati, varovati jih moramo pred nemirom in ropotom, pred neposredno solnčno lučjo, tudi naj se opusti nepotrebno otipavanje in prijemanje. Dokler žival še more jesti, dajmo ji mehke, lahko prebavne krme in sveže vode, pozneje ko gobec težko odpiramo, dajmo jim pijačo zmešano z moko ali otrobi. Sicer pa je treba nemudoma poklicati najbližjega živinozdravnika, ki bo poskusil rešiti žival s primernim cepljenjem s sirotko (zdravilnim serumom). Po zakonu te boleznih ni treba prijaviti oblasti, ker ni sprejeta v seznam tozadevnega zakona iz leta 1928. zoper živalske kužne bolezni, ker se le ta ne širi od živali do živali in tudi ne prehaja od teh na človeka in nasprotno.

ga Razpokane roke namaži z zmesjo medu in glicerina.

Denar

g Ljubljanska denarna borza. Tečaji inozemskih valut na ljubljanski denarni borzi so se v zadnji dobi le malo spremenili, če izvzamemo angleški funt, ki se je v zadnjih dneh znatno dvignil. Plačevali so inozemske devize po naslednjih cenah: 1 angleški funt 196.40 Din, 1 ameriški dolar 56.22 Din, 1 holandski goldinar 22.79 Din, 1 švicarski frank 11 Din, 1 belgijski belga 7.84 Din, 1 italijanska lira 2.89 Din, 1 francoski frank 2.21 Din, 1 češka krona 1.67 Din. — V Curihu je notiral naš dinar 9.07 centimov.

g Narodna banka kupuje star srebrni denar. Uradno je bilo objavljeno, da kupuje Narodna banka za državo, v zvezi s pripravami za kovanje srebrnikov po 10 in 20 Din, stare srebrne novce. Za sedaj so na podlagi svetovne cene srebra določene naslednje odkupne cene: srebrni dinarji 2.25 Din, srebrni novci za 2 Din po 4.50 Din in srebrni novci za 5 Din po 12 Din. Srebrni avstro-ogrski novci za 1 krono po 2.25 Din, za 2 kroni po 4.50 Din, za 5 kron po 11.60 Din; srebrni avstrijski goldinarji 5.50 Din, srebrni tolarji Marije Terezije 12.50 Din. Te cene so izračunane po vsebini čistega srebra na podlagi svetovne tržne cene za srebro.

g Tudi Japonska je ukinila zlati standard! Kakor je že znano, so Sovjeti ukinile zlati standard, to je plačevanje v zlatu, naslednje države: Anglija, Danska, Finska, Švedska, Norveška, Nova Zelandija. Njim se je sedaj pridružila še Japonska. Z dnem 14. t. m. je namreč japonska vlada prepovedala izvoz zlata, kar pomeni praktično ukinjenje zlatega standarda. Tečaj japonskega jena je bil namreč vsled bojkota blaga na Kitajskem in vsled vojne v Mandžuriji že delj časa slab. Ko se je pa zvedelo za prepoved izvoza zlata, je jen v Newyoriku takoj padel od 54.5 na 42.5 centa; v našem denarju en jen od 31.55 na 23.88 Din.

g **Zlate rezerve Francoske banke rastejo.** Zlato iz Amerike, Anglije in drugih delov sveta še vedno doteka v zakladnice Francoske banke. Najnovejši njen izkaz beleži nadaljnji prirastek zlata za 109 milijonov frankov. Vsega ima sedaj Francoska banka za 67.964 milijonov frankov zlata. Ogromen dotok zlata vidimo, če primerjamo sedanje stanje s stanjem ob koncu avgusta. Od tedaj se je zlati zaklad povečal za 9,4 milijarde frankov ali za nad 20 milijard Din.

Živina

g **Ljubljanski živinski sejem 16. decembra.** Ta sejem je bil za sedanje razmere zelo skromen. Prignano je bilo zelo malo živine, pa tudi kupcev je manjkalo. Dogon je bil: 58 konj, 44 volov, 25 krav, 13 telet in 27 prašičev. Voli I. vrste so bili po 5—5,50 Din za kg žive teže, II. vrste po 4—4,50 Din, II. vrste 3—4 Din; krave debele po 4—4,50 Din, klobasarice po 2—3 Din in teleta po 5—6,50 Din. Prašiči mali za rejo pa navadno 80 do 100 Din za komad. Prodanih je bilo 8 konj, 17 volov, 10 krav, 10 telet in 17 prašičev.

g **Živinski sejem v Kranju 14. decembra.** Tudi ta sejem je bil bolj medel. Prignali so 2 bika, ki so ju prodali po 3,50—4 Din za kg žive teže; 55 volov po 3, 4 in 5 Din, 31 krav po 1,50, 2 in 3,50 Din; 6 telic po 2,50 do 4 Din; 2 teleti po 5—6 Din in 63 prašičev po 5—7,50 Din za kg. — Pri goveji živini so cene zopet nekoliko nazadovale, pri prašičih pa vzlic slabemu izvozu nekoliko porastle. Tudi hrvaški prašiči so dražji.

g **Tržišče jajc.** Položaj na tržišču jajc je mlačen, kupčija redka in cene nazadujejo. Ponudbe so velike, povpraševanja po blagu pa manjka. Vzrok temu je ošibljene kupne moči v Nemčiji in Angliji vsled naraščajoče brezposelnosti. Nadaljnje razvijanje cen je odvisno od vremena. Vsled tega padajo cene tudi doma. Pred prazniki se bodo predvidoma

nekoliko dvignile, v kolikor bo v mestih večje povpraševanje po tem blagu.

Cene

g **Položaj na lesnem tržišču.** Slovanski lesni trg je nespremenjeno slab, le tu pa tam se kaj malega za kratek čas zboljša. Računati je, da bo tako ostalo tja do polovice januarja. V jelovini je opaziti zanimanje za lepo izvozno blago, namenjeno za Orijent, medtem ko Italija vkljub izčrpanim zalogam ne kaže nikakega zanimanja za mehak les, razen za smrekove deske. V tramih je povpraševanje iz Sicilije, vendar je cena za Sušak ponudena tako nizko, da ne pride do zaključkov. V bukovini se išče obrobjeno naravno in parjeno blago. Cena bukovicam je nadalje popustila. Glede bukovic pragoj je razlika v ceni med ponudniki in kupci še prevelika, izgleda, da jo bo treba znižati.

g **Padec žitnih cen v Ameriki.** V zadnji dobi, predvsem od septembra nadalje so se cene pšenici na ameriških borzah dvignile za 30—40 odstotkov, to je za bušel od 27 kg od 47,50 na 65 centov, deloma tudi koruze od 35 na 46 centov. Toda te cene niso držale, ampak so v zadnjih tednih začele padati in tako je danes kruza zopet na 35, pšenica pa na 52 do 53 centov. Temu padcu cen je baje vzrok vest, da namerava Anglija izdati ožredbo, da se mora doma porabiti 55 odstotkov žita iz dežel angleškega imperija, predvsem iz Kanade in Avstralije.

g **Žitni trg.** Položaj na žitnem trgu je vedno stalen in se cene ne izpreminjajo mnogo. Na borzi v Novem Sadu so bile naslednje cene: koruza, času primerno suha 65—72,50 Din, umetno sušena 78—80 Din, in to na nakladni postaji. Oves 135—137,50 Din, ječmen 66 kg težak 132—135 Din, 63—64 kg po 125 Din, otrobi drobni po 90 Din, debeli 110 Din. Vse te cene se razumejo franko vojvodinska ali sremska postaja za 100 kg.

V Sloveniji pa veljajo otrobi drobni 125 Din, poldrobni pa 130—145 Din. Promet je v splošnem bolj majhen.

g **Indeks cen za november.** Od Narodne banke objavljeni indeks cen za november izkazuje zopet nazadovanje. Skupni indeks, ki je izračunan na podlagi povprečnih cen v l. 1926, to je 100, je znašal za november 68,5, v oktobru je bil še 69,5, v septembru 71,6 in v avgustu 73,6. Od julija do sedaj znaša padec 5,8 točke in za november sam pa 0,9 točke. Od oktobra na november so nazadovali vsi delni indeksi, in to rastlinskih proizvodov za 0,3 točke, živalskih za 2,5 točke na 63,6, mineralnih za 0,3 na 73,4 točke in industrijskih za 0,6 na 68,7 točke. Če primerjamo gibanje cen v istem mesecu prejšnjih let, dobimo naslednjo primerjavo:

Indeks proizvodov

1927	124.0	109.3	99.1	106.1
1928	134.9	107.1	83.9	104.7
1929	106.0	99.1	89.3	95.3
1930	71.4	95.1	74.8	79.2
1931	70.9	63.6	68.7	68.6

Od leta 1926 nadalje so cene do danes nazadovale za 31,4 odstotke ali padle za eno tretjino. Največji padec proti lanskemu izkazuje indeks cen živine in živalskih proizvodov, ki je nazadoval za 31,5 točke. — Indeks cen glavnih uvoznih predmetov se je od oktobra na november povečal od 66,2 na 66,5 (lani v novembru 74,9), indeks cen glavnih izvoznih predmetov pa je padel od 68,5 na 68,2 (lani 79,8).

g **Stroga kontrola pri prodaji pšenice.** Finančno ministrstvo je odredilo, da se izvrši stroga kontrola nad mlini ter da se ugotovi, ali so se prijavili in registrirali po določbah zakona, ker se sicer mora mlin takoj zapreti, zoper lastnika pa uvesti kazensko postopanje. Kontrolo je izvesti tudi pri prodajalcih in predelovalcih moke, ali vodijo knjige in kako uporabljajo moko. Kontrolo bodo izvedli ne samo finančni organi, ampak tudi orožniki in policija. Pose-

bej se pa naroča občinskimi organom, da ne dopuščajo uvoza kmečke moke v mesta ali trge, temveč vsak dovoz javijo takoj finančnim organom. Zoper vsakega, ki nepooblaščen kupuje pšenico na trgu, je podati prijavo pristojnemu oblastvu. Pšenica se na trgu ne sme kupovati za hišno porabo.

g **Letošnji pridelek sladkorja v Jugoslaviji.** Po poročilih Lichta, ki sestavlja statistiko o pridelku sladkorja v raznih državah, bo v letošnji kampanji znašal izdelek sladkorja v naši državi 83.556 ton po 1000 kg, medtem ko je bilo v letu 1930—1931 102.693 tone; torej letos za 18,6 odstotkov manj. — Letina sladkorne pese znaša namreč le 2.462.000 ton nasproti 3.334.200 tonam v preteklem letu, tako da je pridelek nazadoval za 26,2 odstotka. Ker je pa kakovost letošnje pese z ozirom na množino sladkorja mnogo boljša od lanske, se bo pridelek sladkorja, kakor zgoraj omenjeno, zmanjšal le za 18,6 odstotka.

Razno

g **Otežkočenje izvoza naše živine v Avstrijo.** Po zadnji pogodbi naše države z Avstrijo glede izvoza naše živine v to državo so nastale velike težkoče vsled novih strogih avstrijskih deviznih odredb, ki onemogočujejo plačanje uvožene živine. Za prvi teden decembra je sicer centralna komisija določila za uvoz iz Jugoslavije naslednje količine: 193 komadov goveda, 404 kom. mesnih svinj, 2500 pitanih svinj, 54 stotov govejega mesa, 288 stotov svinjskega mesa, 288 stotov mesa mangaliških svinj in 300 telet. Toda pri dodelitvi teh kontingentov se dogajajo nerednosti v tem, ker se ti kontingenti dovoljujejo tudi osebam, ki nimajo nikakih zvez z našimi izvozniki. Take osebe kupčujejo s svojimi dovoljenji in onemogočajo reelno trgovino. Avstrija nas skuša povsem izpodriniti iz uvoza. Četudi je pogodba še tako jasno sklenjena,

se najde vendar pot, da se nje izvajanje onemogoči.

g Konkurzi v novembru. Društvo industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja, da je bilo v novembru t. l. v vsej državi 41 konkurzov in 69 poravnalnih postopanj, vsega skupaj torej 110 insolventov. (V oktobru jih je bilo 114, v septembru 99, v avgustu 77.) Lani v novembru je bilo samo 61 insolventov. Največ jih je bilo v dunavski banovini 38 ali ena tretjina vseh; nji sledi savska 18, dravska 16, primorska 10. V dravski banovini je bilo lani v novembru le 6, letos pa 16 konkurzov. Od početka julija je bilo v dravski banovini 64 insolventov, lani le 34. Te številke nam podajo pravo sliko današnjega gospodarskega položaja. Še neugodnejši so uradni podatki, ki zvišajo število insolventov na 146.

g Nevarnost za vinotoče. Kakor pravijo, vsebuje novi obrtni zakon določbe tudi glede točenja lastnega izdelka vinogradnikov. Tako točenje morejo za potrošnjo v prostorih lastnika ali izven njih v okviru predpisov izvrševati le vinogradniki, ki dobijo posebno pooblastilo pristojnega upravnega oblastva I. stopnje; to pa mora zaslišati pristojno gostilničarsko združenje (zadruga). Taka pooblastila se sme izdajati le v krajih, kjer je bilo točenje že običajno in po dosedanjih predpisih dovoljeno. Zakon pooblašča bana, da predpiše pogoje za izdajo takih pooblastil, v katerih mora biti označen rok točenja. V teh pogojih se lahko odredi, da se pooblastila izdajajo le siromašnim vinogradnikom in le za kraj, kjer se vino prideluje. Novi zakon stopi v veljavo 9. marca 1932. leta.

g Prodajanje vina v steklenicah po vinogradnikih. Finančno ministrstvo je z odlokom od 8. septembra t. l. št. 43.533 pojasnilo, da je vinogradnik upravičen polniti vino lastnega pridelka iz lastnega zemljišča v steklenice in te steklenice opremiti po predpisih ter jih prodajati; in sicer v

mestu po najmanj 10 litrov in na deželni po najmanj 5 litrov enemu odjemalcu. Zato ne potrebuje nobenega cbrtnega dovoljenja, ker taka prodaja po čl. 3 točki 2 gostilničarskega pravilnika ni ne prodaja na drobno, niti prodaja na debelo.

g Otelitev krav podnevi. Koliko neprijetnosti povzroča otelitev krav ponoči, ve dobro vsak živinorejec. Izkušnje so pa pokazale, da se da lahko to tako urediti, da se vrši otelitev podnevi. — Preden krava izgubi mleko, jo molzemo zadnje tri tedne le po enkrat na dan. Če molzemo tedaj le zjutraj in opustimo opoldansko in večerno molžo, tedaj se bo krava otelila podnevi. To se je dognalo z dolgoletnimi izkušnjami. Slovenski živinorejec, poskušaj tudi ti ta način in se prepričaj o tem dejstvu!

g Poraba pšenice na osebo. Mednarodni kmetijski zavod v Rimu objavlja podatke o porabi pšenice na osebo v evropskih državah, ki so tako zanimivi, da jih je vredno predočiti našim čitateljem. Vsaka oseba porabi na leto kg pšenice v teh državah: v Franciji 198,8, v Belgiji in Luksemburgu 183,3, v Italiji 183,7, v Madžarski 160, v Španiji 155,4, v Angliji in Irski 155,8, v Bolgariji 153,2, v Danski 151,6, v Švici 139,7, v Grški 127,5, v Holandiji 129,9, v Finski 148,2, v Romuniji 122,8, v Jugoslaviji 122,7, v Češkoslovaški 114,5, v Avstriji 103,3, v Švedski 92,6, v Nemčiji 80,6, v Norveški 73,3, v Portugalski 59,3, v Letoniji 55,6, v Litvaniji 51,1, v Poljski 49,3 in v Estoniji 44,1 kg. — Majhna poraba pšenice v Nemčiji in v skandinavskih državah se tolmači s tem, ker je v teh pokrajinah glavna hrana rženi kruh. Nasprotno je v prvih treh državah, ki izkazujejo največjo uporabo pšenice, rženi kruh skoraj nepoznan. Niti v Jugoslaviji in na Rumunskem ni uporaba pšenice prevelika, še manj pa rži, zato se pa toliko več troši koruzne moke.

Pošljite naročnino!

